

TENCATE ZET ZICH IN
VOOR VEILIGHEID

AKERBOOM WIL
FRISSE BLIK

NEDERLAND ONDER
DIGITAAL VUUR

TOTAL FORCE MET
RESERVISTEN

Ahoy Rotterdam - 17 november 2016

Internationalisering

Dit NIDV Magazine verschijnt in aanloop naar het NIDV Symposium & Tentoonstelling op donderdag 17 november 2016 in Ahoy, Rotterdam. Thema is "Internationalisering van Defensie en Veiligheid". Hoofdsponsor is dit jaar TenCate. Naast een boeiend ochtendprogramma zijn er 's middags interessante parallelsessies. Zie voor alle informatie pagina 24 en 25.

www.nidv.eu

TenCate maakt zich al ruim 300 jaar sterk voor de thema's veiligheid en duurzaamheid.

Korpschef Akerboom van Nationale Politie

10

Nederland onder digitaal vuur

12

Inzendingen voor JGM-prijs

20

Voorkennis aanbestedingen

22

Nulkes' Notes

26

Colofon

27

Commandeur Peter Reesink en Michiel Struijk van CGI zien de flexibele schil van reservisten in de toekomst groter worden.

16

Bij de voorplaat: Een NH-90 helikopter stijgt op vanaf het achterdek van Zr. Ms. Tromp. Het luchtverdediging- en commandofregat van de Koninklijke Marine neemt vanaf augustus 2016 voor vier maanden deel aan de Europese antipiraterijmissie Atalanta in de Somalische wateren. Het fregat is stafschip van het internationale vlootverband. Nederland doet al sinds 2009 mee aan Atalanta.

Foto: Jasper Verolme (Mediacentrum Defensie)

"We testen samen nieuwe technologieën, en concepten, in een realistische omgeving."

TenCate hoofdsponsor van NIDV Symposium 2016

Veiligheid & duurzaamheid

Niet alleen Defensie is klant bij TenCate, ook politie, brandweer en andere veiligheidsdiensten. Niet meer dan logisch dat TenCate hoofdsponsor is van het NIDV Symposium 2016.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

Veiligheid en duurzaamheid. Dat zijn twee actuele thema's waar TenCate zich al 312 jaar sterk voor maakt. Het Nederlandse bedrijf is vanaf het begin al actief in de textielindustrie en is in de laatste twee decennia uitgegroeid tot een multinational met circa 1,2 miljard euro omzet, gespecialiseerd in technisch textiel, waaronder beschermende weefsels, composieten voor de lucht- en ruimtevaart

en automotive, antiballistiek, geotextielen en kunstgras. Zo combineert TenCate hoogwaardige textieltechnologieën met chemische processen om functionele materialen met bijzondere eigenschappen te ontwikkelen en te produceren. Alles gericht op de bescherming van mensen in hun werk- en leefomgeving. *Protecting people*, zoals het credo van TenCate dit verwoordt.

Als enige ter wereld is TenCate in staat om lichtgewicht, vlamwerend weefsel te maken dat bedrukt kan worden in camouflagekleuren.

Foto: TenCate

Eigenlijk vindt TenCate zichzelf telkens opnieuw uit. Het innovatieve textielbedrijf werd vanaf midden vorige eeuw ontwikkelaar en producent van *hightech* materialen. Amerikaanse soldaten zetten in Irak en Afghanistan geen stap buiten de muren van hun militaire basis zonder zich eerst gehuld te hebben in hitte- en vlamwerende camouflagekleding van TenCate. Als enige ter wereld is TenCate in staat om lichtgewicht, vlamwerend weefsel te maken dat bedrukt kan worden in camouflagekleuren. Het product (Defender M) biedt soldaten bescherming en overlevingstijd als hun voertuig onverhoopt door de effecten van een bermbom in brand vliegt.

Weefsels

Door deze materiaalinnovatie is het bedrijf uit Almelo sinds een flink aantal jaren de belangrijkste leverancier van vlamwerende weefsels. Naast beschermende weefsels levert TenCate ook antibal- listische platen voor tanks en pantserwagens aan onder meer de Amerikanen.

Foto: Georges Heebrechts

In samenwerking met TenCate is voor de Vector een modulair ballistisch pakket ontwikkeld.

“Eén van de wezenlijke verschillen die wij maken ligt op het vlak van persoonlijke bescherming”, stellen Wilfred Sluyter (1972) van *TenCate Advanced Armour* en Willy van Kampen (1965) van *TenCate Protective Fabrics*. “Mensen die voor onze collectieve veiligheid zorgen, helpen wij fundamenteel te beschermen in hun werk.”

Frankrijk is een goed voorbeeld. Het dreigingsniveau is hoog. Het land is in de hoogste staat van paraat- heid sinds de recente terreurgolf. “Een Franse agent zal in de toekomst dan ook beter beschermd zijn dan menig militair uit verschillende andere landen.” Voertuigen van de Franse krijgsmacht die naar Mali moesten worden heel snel voorzien van bepantserde composietdelen in wielkasten om de inzittenden te helpen beschermen tegen bermbommen. “Het project kwam binnen drie maanden tot stand vanuit minimaal design. Het bleef binnen budget, zowel qua kosten, planning als qua gewicht.”

Vector

Tijdens het NIDV Symposium in november 2015 presenteerde de Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, de Vector. Hij noemde het voertuig een fraai voorbeeld van innovatie. De Vector, de *Versatile Expeditionary Commando Tactical Off Road*, is maandenlang in de woestijn van Mali getest door Nederlandse commando's.

Het voertuig beschikt over een hoge wendbaarheid en superieure tactische mobiliteit en een goed niveau van bescherming. Inzittenden kunnen zich in het voertuig redelijk veilig wanen tegen invloeden van kleine scherfwerkende mijnen, allerlei

klein kaliber munitie en -wapens. In samenwerking met TenCate is hiervoor een modulair ballistisch pakket ontwikkeld. Het omvat onder andere een demonteerbare *blast plate*. Met dit lichtgewicht *armoursystem* kan, afhankelijk van de gekozen configuratie, aan hoge eisen worden voldaan qua overlevingskansen van de inzittenden, zonder dat dit ten koste gaat van de complete prestaties en het gebruiksgemak van het voertuig.

Niet alleen Defensie is klant bij TenCate, ook politie, brandweer en andere veiligheidsdiensten.

Foto: TenCate

Wereldwijd werken er op 17 productielocaties circa 3650 mensen bij TenCate, van wie 776 in Nederland, op de productievestigingen in Nijverdal. TenCate groeide vanaf het begin van de 19^e eeuw uit tot een belangrijk industrieel textielbedrijf. In 1957 fuseerde Ten Cate met de Koninklijke Stoomweverij uit Nijverdal en was sindsdien ruim 60 jaar beurs- genoteerd. Het was de eerste grote, naoorlogse industriële fusie in Nederland. De huidige naam kwam in 2006 tot stand. Sinds maart 2016 is TenCate niet langer genoteerd aan de Amsterdamse beurs.

Europa

Het marktaandeel van TenCate in Europa is de afgelopen jaren flink toegenomen. Deze groei komt voornamelijk door de grote vraag naar twee van TenCate's specialiteiten. Zo levert het bedrijf bescher- mende materialen aan diverse legers en politie-eenheden in Europa. De ultramoderne bepantsering is lichtgewicht en flexibel en biedt tegelijkertijd maximale bescherming. Verder is TenCate marktleider op het gebied van lichtgewicht composieten voor onder meer de luchtvaartin- dustrie. De Franse luchtvaart was al bekend met de materialen van TenCate. Deze geavanceerde materialen spelen een cruciale rol in de nieuwste toestellen van Airbus, zoals de A350 XWB, en van Eurocopter, zoals de NH90.

“EÉN VAN DE WEZENLIJKE
VERSCHILLEN DIE WIJ
MAKEN LIGT OP HET
VLAK VAN PERSOONLIJKE
BESCHERMING.”

Volgens generaal Middendorp is de Vector vooral een schoolvoorbeeld van *Concept Development and Experimentation* zo zei hij tijdens het NIDV Symposium in 2015. "We testen samen nieuwe technologieën, en concepten, in een realistische

omgeving. Zodat we weten wat behoeftes betekenen en of voorgestelde oplossingen ook echt werken." Sluyter en Van Kampen zijn ook van die school. "We gaan graag met onze gebruikers in gesprek over concepten in plaats van dat wij met onze winkel met

John Schell, hoofd brandwacht bij Brandweer Twente in Enschede.
"Voor mij is een veilig en comfortabel brandweerpak dé voorwaarde om mijn werk goed te kunnen doen."

Foto: TenCate

"Ik kan nu beter én langer tegen de hitte"

Niet alleen Defensie is klant bij TenCate, ook politie, brandweer en andere veiligheidsdiensten. Net als de veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Twente en Brabant Zuid-Oost, koos brandweerkorps Zaanstreek-Waterland voor hoogwaardige TenCate weefsels voor zijn uitrusting. Deze beschermende materialen van TenCate worden gebruikt in 800 stuks nieuwe brandwerende kleding voor de brandweerlieden van dit korps. De pakken worden geleverd in samenwerking met de LHD Group uit Duitsland. TenCate Millenia weefsels worden toegepast in de lichtgewicht buitenlaag, de beschermende thermische voering en de versterkte delen. De eerste 285 pakken werden vorig jaar uitgeleverd.

Eind 2015, begin 2016 kregen ook de regionale brandweerkorpsen in Twente de beschikking over gloednieuwe pakken. John Schell, hoofd brandwacht bij Brandweer Twente in Enschede, deed tijdens de aanbesteding mee aan draagproeven met vijf geselecteerde pakken. Het systeem op basis van het

TenCate Millenia weefsel kwam daarbij als beste naar voren. "Voor mij is een veilig en comfortabel brandweerpak dé voorwaarde om mijn werk goed te kunnen doen."

Bij de aanschaf van 1.028 nieuwe brandweerpakken voor haar korpsen ging de Veiligheidsregio Twente in 2014 dan ook niet over één nacht ijs. Vóór de start van het Europese aanbestedingstraject liet men uit het hele land brandweerkleding komen, die door een testteam van gebruikers werd beoordeeld. Op basis van die beoordelingen werd een lijst van wensen en eisen samengesteld, die vervolgens werd verwerkt in het bestek voor de aanbesteding. Met vijf geselecteerde uniformen voerde Twente uitvoerige draagproeven uit. "Het brandweerpak van producent LHD Group, met de beschermende weefsels van TenCate, sprong er echt positief uit", vertelt John Schell. "Het is van binnen glad en je hebt het dus zó aan. Het is ook voelbaar lichter en soepeler dan ons

kant- en klare producten aan komen zetten. Wat doen militairen precies, bijvoorbeeld tijdens hun missie in Mali? Er is een goede samenwerking op operationeel niveau."

Trots

Bovendien speelt een stukje 'nationale trots' een rol. "De Nederlandse defensie-industrie kan met de juiste materialen een competitief product maken terwijl we niets inboeten op veiligheid." Want daar doet TenCate geen enkele concessie aan, stelt Van Kampen. "Weefsels die wij ontwikkelen en produceren voldoen stevast aan de internationale normen en standaarden. Hiervan wijken wij niet af, juist omdat die normen en standaarden staan voor de beschermende werking van de weefsels. Bescherming van mensen is onze *core business*."

In ons land missen de heren van TenCate daarbij wel eens een stuk saamhorigheid. "In het marinecluster kunnen bedrijven als Damen, Thales en kleinere partijen met elkaar tot grotere hoogten stijgen, zo is ook onze ervaring. We spreken elkaars taal en de juiste personen zitten bij elkaar aan tafel. De NIDV zou wat betreft het landsegment een mooie, ondersteunende rol kunnen spelen. Partijen bij elkaar brengen, verbinden, procedures bewaken en de voortgang in het proces houden." ■

Foto: TenCate

"Een Franse agent zal in de toekomst dan ook beter beschermd zijn dan menig militair uit verschillende andere landen."

oude uniform. De jas is wat langer en het pak is tweedelig, dus het trekt niet als je door de knieën gaat. Heel comfortabel dus."

Hitte

In de draagproeven ging het naast het draagcomfort vooral om de hittebestendigheid en het ademend vermogen (de retentie- oftewel RET-waarde) van de uniformen. "Daarin merkten we echt hoe bijzonder dit innovatieve weefsel van TenCate is", legt John Schell uit. "Het pak hield de hitte echt opvallend beter tegen dan dat van de concurrenten."

Tijdens de test in een brandverloopcontainer wordt gekeken hoe lang iemand het volhoudt om in de hitte goed te functioneren. "Het uniform moet je beschermen tegen de hitte van buitenaf, maar door de inspanning loopt ook de temperatuur ín het pak snel op. Als je die warmte niet kwijt kunt, kan er warmtestuwing ontstaan en bestaat

zelfs het gevaar van een dodelijke hitteberoerte. Het belang van een goed ademend brandweerpak is dan ook niet te onderschatten."

Ook waar het ging om die belangrijke RET-waarde, het ademend vermogen van het weefsel, kwamen de hightechmaterialen van TenCate als beste uit de test. John Schell benadrukt dat een lage RET-waarde niet alleen essentieel is voor de gezondheid en veiligheid van de brandweermensen, maar ook voor hun prestaties. "Met zo'n pak kun je je werk langer volhouden en dus meer voor elkaar krijgen. Je kunt de mensen redden die gered moeten worden en de brand afblussen. Je hebt het over minuten, maar die paar minuten dat jij je werk langer kunt doen, kunnen het verschil maken tussen leven en dood van het slachtoffer."

(bron: txtures magazine van TenCate, 2015)

Foto: Nationale Politie

Sinds 1 maart 2016 is Erik Akerboom de grote baas van de Nationale Politie.

Korpschef Akerboom wil mensen met frisse blik

Sinds 1 maart 2016 is Erik Akerboom de grote baas van de Nationale Politie. "Ik heb nieuwe mensen nodig met andere vaardigheden."

Tekst: Anne Brockherde

Korpschef Erik Akerboom (55) begon zijn loopbaan bij de politie, maakte een uitstap naar Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en Defensie en moet nu de grootste overheidsreorganisatie ooit binnen anderhalf jaar afronden. Hij stoomt zijn korps in sneltreinvaart klaar voor misdaadbestrijding 3.0.

Aan de ene kant moet de politie bezuinigen, aan de andere kant wordt er van de politiemedewerkers

meer gevraagd op het gebied van terrorisme, vluchtelingen en toenemend extreem geweld. Daarbij komt dat de komende jaren veel agenten en rechercheurs met pensioen gaan. Akerboom: "Het vertrek van al die ervaring is een verlies, maar het stelt ons ook in staat nieuwe talentvolle mensen in dienst te nemen. Medewerkers die de moderne techniek doorgronden en kunnen gebruiken bij misdaadbestrijding."

Onze omgeving wordt minder voorspelbaar, de digitale wereld speelt een steeds belangrijker rol, de verhouding tussen mens en technologie is aan het veranderen. Terwijl er wel steeds lagere misdaadcijfers gepubliceerd worden, is Akerboom ongerust. Deze cijfers laten namelijk (nog) niet zien dat digitale criminaliteit steeds meer toeneemt. De vraag is dan ook hoe de overheid en specifiek de politie hierop kan inspelen.

Akerboom wil mensen met een frisse blik, die de moderne techniek doorgronden en kunnen gebruiken. Op het gebied van digitale innovatie moet er meer en beter omgegaan worden met data. "Er moet door de politie op dat vlak snel een enorme slag worden gemaakt. Er is bij het korps zoveel data voorhanden, maar de systemen zijn nog onvolgende aan elkaar gekoppeld. We hebben behoefte aan mensen, die dat kunnen én aan mensen die deze

gegevens kunnen analyseren. Die in feite al kunnen voorspellen waar en in welke vorm misdrijven gaan plaatsvinden."

De korpschef wil meer flexibiliteit om de verhouding tussen aantallen fte's en techniek te laten meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. "Ik heb mensen nodig met andere vaardigheden. Dat betekent ook investeren in de huidige politiegeneratie. Als de politiebegroting niet omhoog kan of mag, moet ik keuzes kunnen maken."

Voor Akerboom is dan de opgelegde sterkte van 49.802, niet heilig. "Het kan zelfs betekenen dat we iets minder rechercheurs krijgen maar dan wel met cyber deskundigheid en betere IT. Politiewerk blijft altijd mensenwerk, maar we kunnen onze ogen niet sluiten voor de praktijk van voortschrijdende techniek." ■

"Politiewerk blijft altijd mensenwerk, maar we kunnen onze ogen niet sluiten voor de praktijk van voortschrijdende techniek."
Foto: Georges Hoeberechts

Nederland ligt onder digitaal vuur

Bij het verschijnen van het Nationaal Cyber Security Beeld Nederland luidt staats-secretaris Dijkhoff van Veiligheid en Justitie de noodklok. “Cyberaanvallen zijn een grote bedreiging voor Nederland.” Herna Verhagen, CEO PostNL, zegt in haar cybersecurity-rapport dat er dringend maatregelen moeten worden genomen om ons land en onze economie te beschermen. De Cyber Security Raad zendt een waarschuwings-signaal uit en stelt dat Nederland in beweging moet komen. Wat is er aan de hand?

Tekst: Martin Bobeldijk (Turnaround Communicatie)

Cyberaanvallen nemen hand over hand toe. Spionage gericht op economische en technologische informatie zet de concurrentiepositie van Nederland onder druk. Politieke spionage en manipulatie ondermijnen zelfs politiek en bestuur en vormen daarmee een bedreiging voor de democratische rechtsorde.

De organisatiegraad van cybercriminelen wordt steeds hoger en zij leggen zich massaal toe op *ransomware* (tegen betaling vrijgeven van gegijzelde computers). *Cybercrime-as-a-service* is eenvoudig af te nemen, waardoor *scriptkiddies* (jongelui die handig zijn met de computer) een groeiende dreiging vormen. Systemen worden steeds meer met

Premier Mark Rutte (midden) en voorzitter VNO-NCW Hans de Boer (rechts) namen het rapport in ontvangst.

Foto: Adriaan van Zijl

CYBERSECURITY BEGINT BIJ MEER AANDACHT IN DE TWEEDE KAMER, DE BESTUURSKAMER EN DE HUISKAMER.

Foto: Adriaan van Zijl

Op verzoek van de Cyber Security Raad schreef Herna Verhagen (achter kathedraal) het rapport 'De economische en maatschappelijke noodzaak van meer cybersecurity - Nederland digitaal droge voeten'.

elkaar verbonden, waardoor bedrijven in een keten kwetsbaar worden voor de zwakheden van anderen. Daarnaast blijft 'de mens' kwetsbaar. *Social engineering* is daarom onder cybercriminelen nog steeds populair. Zomaar wat trends uit het Cyber Security Beeld Nederland dat in september 2016 uitkwam.

Industrie

Na de vermeende, niet bewezen hack op een defensiebedrijf antwoordde minister Hennis van Defensie dat het bekend is dat "een aantal actoren actief probeert waardevolle (bedrijfs)informatie via het digitale domein te ontvreemden". Dit is weinig verrassend, omdat een aantal jaren terug al uitgebreid in het nieuws was dat netwerken van defensie-leveranciers worden aangevallen en gehackt.

De MIVD stelt in het jaarverslag over 2015 dat "organisaties en personen met een extremistisch gedachtengoed, activisten, buitenlandse inlichtingendiensten, statelijke en niet-statelijke actoren het gemunt hebben op de Nederlandse defensie-industrie om economische en technologische informatie te vergaren. De dreiging is aanzienlijk en neemt in omvang en geavanceerdheid toe".

CYBERAANVALLEN VRAGEN OM ACTIE VAN DEFENSIE-INDUSTRIE.

Om aan deze digitale dreiging heeft hoofd te bieden worden de Algemene Beveiligingseisen voor Defensie Opdrachten (ABDO) uit 2006 aangepast. De 643 bedrijven die een contract met Defensie hebben, zullen voortaan ook aandacht moeten besteden aan cybersecurity-maatregelen en cyberincident-afhandeling. Wanneer de nieuwe ABDO-regeling ingaat, is nog niet bekend.

Ondertussen heeft het Britse ministerie van Defensie een *Cyber Essentials Scheme* verplicht gesteld voor toeleveranciers die vanaf 1 januari 2016 inschrijven op aanbestedingen. Bij bepaalde opdrachten worden aanvullende eisen gesteld volgens het nog te publiceren *DCCP Cyber Security Model*. Iedere leverancier moet op basis hiervan worden gecertificeerd. Daarnaast moet de hoofdaannemer ervoor zorgen dat ook in zijn keten alle onderaannemers voldoen aan de eisen. MKB-bedrijven krijgen 5000 pond subsidie van de Engelse overheid om zich te laten accrediteren.

Risicoanalyse

Dat de ketenveiligheid belangrijk is, wordt ook door de Nederlandse Cyber Security Raad (CSR) geconstateerd. De raad ziet kansen en nieuwe mogelijkheden als het gaat om IT-toepassingen en -innovaties, mede in het licht van het *Internet of Things*. Steeds meer bedrijven, overheden, systemen en applicaties worden met elkaar verbonden. Dat biedt interessante perspectieven voor economie, maatschappij

en leefcomfort, maar er wordt nauwelijks nagedacht over de digitale veiligheid in de keten.

Een voorbeeld van hoe het mis kan gaan, is de waarschuwing van experts op 3 maart 2016 dat het logistieke systeem van de F-35, ALIS, kwetsbaar is voor een cyberaanval. Op zijn website roept de CSR overheidsinstellingen en bedrijven op niet alleen hun eigen cyberrisico's in kaart te brengen, maar ook die van hun toeleveranciers in de *supply chain*, om vervolgens afdoende digitale veiligheidsmaatregelen te nemen.

Ben Voorhorst, lid van de CSR en operationeel directeur bij TenneT, heeft de handschoenen opgepakt voor de energiesector. "Cybersecurity laat je heel anders naar je bedrijfscontinuïteit kijken. Je kunt de fysieke processen wel op orde hebben, maar de digitale informatiestromen zijn zeker zo belangrijk. Uitval bij de een kan zo maar leiden tot uitval bij de ander. Een keten is zo sterk als de zwakste schakel." Aangezien er geen effectieve cyberrisicoanalyse voor ketenveiligheid bestaat, heeft de energiesector die zelf ontwikkeld en beschikbaar gesteld via de website van de Cyber Security Raad.

Bestuurskamer

Als het gaat over cybersecurity, dan gaat het over de directie, Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en Raad van Toezicht van een bedrijf. Cybersecurity is al lang geen technisch dingetje meer van de IT-afdeling of de *Chief Information Officer*. Cyberincidenten raken de bedrijfscontinuïteit en is daarmee een issue voor de board. Daarnaast kan er bij een cyberincident grote reputatieschade

Het niveau van cybersecurity moet volgens Verhagen dringend omhoog.

ontstaan en kan de Autoriteit Financiële Markten een flinke boete opleggen. Daarom is het zaak dat het bestuur strategisch stuurt op dit thema.

Op de website van de Cyber Security Raad is een 'Handreiking cybersecurity voor bestuurders' te vinden die helpt om het onderwerp op de bestuursagenda te plaatsen en het te beleggen in de organisatie. Ook heeft de CSR de *Monitoring Commissie Corporate Governance Code* geadviseerd cybersecurity op te nemen in de beginselen en best practices van de nieuwe code.

Huiskamer

"Het moet net zo vanzelfsprekend zijn om aandacht te hebben voor online dreigingen als voor de beveiliging van je bedrijf of huis. Acties en investeringen in cybersecurity zijn daarom noodzakelijk", zegt Herna Verhagen. Op verzoek van de CSR heeft zij onafhankelijk onderzoek gedaan naar de stand van zaken op het gebied van cybersecurity in Nederland. Zij ziet de digitale economie als de derde mainport naast Schiphol en de Rotterdamse Haven. Dat biedt veel economische kansen en mogelijkheden tot innovatie.

Maar doordat onze economie en samenleving vooroploopt in digitalisering, is Nederland ook een gewild doelwit. Het niveau van cybersecurity moet daarom volgens Verhagen dringend omhoog. En dat begint bij meer aandacht in de Tweede Kamer, de bestuurskamer en de huiskamer. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Zo zou de overheid cybersecurity standaard in al haar

beleid en activiteiten mee moeten nemen en als rolmodel haar eigen ICT op orde moeten hebben. Bedrijven zouden serieus invulling moeten geven aan zorgplichten, waardoor hardware, software en diensten *by design* veilig zijn. Burgers zouden meerwerk moeten maken van hun eigen digitale veiligheid. Verder stelt Verhagen dat er eenduidige politieke aansturing moet komen op cybersecurity en de digitale mainport. Een nieuw kabinet moet hiervoor een heldere structuur kiezen. Ook moet er een actieprogramma en een investeringsagenda komen om Nederland er weer bovenop te helpen. Minister-president Mark Rutte heeft het rapport 'De economische en maatschappelijke noodzaak van meer cybersecurity – Nederland digitaal droge voeten' in ontvangst genomen. In zijn dankwoord gaf hij aan met het rapport aan de slag te gaan, omdat de urgentie helder en duidelijk is overgebracht. ■

Meer informatie:

- ABDO: <http://bit.ly/2dKCxSw>
- Cyber Security Beeld Nederland 2016: <http://bit.ly/2dKCxSw>
- Cyber Security Raad: www.cybersecurityraad.nl
- Rapport Nederland digitaal droge voeten (Verhagen): <http://bit.ly/2dKCxSw>
- Cyber Essentials Scheme: <http://bit.ly/2dkjYRE>
- Jaarverslag MIVD: <http://bit.ly/2cXck3m>

Een voorbeeld van hoe het mis kan gaan, is de waarschuwing van experts in maart 2016 dat het logistieke systeem van de F-35, ALIS, kwetsbaar is voor een cyberaanval. Foto: Riekkelt Pasterkamp

Krijgsmacht als Total Force mét reservisten

De krijgsmacht is veranderd: vroeger was er een kleine beroepskern, met daarnaast een enorm reservoir dienstplichtigen. Nu kent de BV Nederland een beroepsleger, met een kleine flexibele schil van reservisten. “Die schil zal in de toekomst groter worden.”

Tekst: Riekelt Pasterkamp

Defensie telt ruim 5000 reservisten, waarvan 3000 bij het Korps Nationale Reserve Landmacht en 2000 met een speciale expertise. “Eigenlijk sluit de term reservisten niet goed meer aan op de praktijk van nu en in de toekomst”, zegt commandeur Peter Reesink, plaatsvervangend directeur Aansturen Operationele Gereedheid bij de Defensiestaf in Den Haag. “Deeltijdmilitairen is een beter begrip. Waar en hoe kunnen deze mensen hun specifieke expertise inbrengen? De inzet binnen Defensie moeten we waarborgen.”

Defensie kan en wil niet zonder reservisten. Het zijn mannen en vrouwen die werken bij bedrijven, met zeer uiteenlopende achtergronden. Reservisten hebben een breed verantwoordelijkheidsbesef, weet Michiel Struijk, vice president bij CGI. “Ze hebben de ambitie om bij te dragen aan de veiligheid van ons land. Er is trots en loyaliteit. Het is zaak voor het bedrijfsleven en Defensie om gezamenlijke loopbaanpaden te ontwikkelen. Iemand kan bijvoorbeeld een aantal jaren voor de krijgsmacht werken en daarna overstappen naar het bedrijfsleven. Zonder dat er een knip zit in zijn of haar carrière.”

Parallel

Het bedrijfsleven is er klaar voor, durft Struijk de stelling aan. “We tonen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Je kunt een parallel trekken met de tijd van de dienstplicht; ook toen had Defensie op die manier een sterkere verankering in de samenleving. Nu spreken we echter alleen over een vrijwillige bijdrage.”

Reesink wijst op het veranderende veiligheidsbesef. “Defensie heeft bijvoorbeeld behoefte aan IT-deskundigen, cyberreservisten die vitale infrastructures kunnen beveiligen. De knooppuntfunctie van Nederland moet worden beschermd. Die mannen of vrouwen herken je meestal niet als militair, maar in de wereld van cyberspace en hybride oorlogvoering zijn ze onmisbaar. De grens tussen interne en externe veiligheid vervaagt.

Reservisten aan het werk tijdens de Havendagen in Rotterdam.

Het klassieke slagveld is passé. Cybervensen zijn mensen met een heel bijzondere expertise. Moet dat per sé een militair zijn? Nee.” Struijk voegt toe dat Defensie binnenkort op bezoek komt bij CGI om het beleid rond cyberreservisten te vertellen en zo CGI medewerkers te interesseren voor een rol als cyberreservist.

De grootste uitdaging voor Defensie is draagvlak creëren binnen de organisatie. Reesink: “Het besef moet ontstaan dat reservisten echt toegevoegde waarde hebben. En het zal straks zeker niet zo zijn, dat de gehele krijgsmacht zal bestaan uit deeltijdmilitairen. De flexibele schil, om de vaste kern, zal echter wel groeien. Daarbij zal die groei niet leiden tot verdringing van het zittende personeel.”

Beleid

Voor bedrijven is de uitdaging volgens Struijk eenduidigheid. “Hoe ziet het complete plaatje eruit? Waar stappen bedrijven en hun medewerkers in? Het moet niet zo zijn dat het reservistenpotje wordt getroffen door bezuinigingen en dat de ontwikkeling van de reservist daar de dupe van wordt. Er moet een zekere mate van voorspelbaarheid in zitten

Commandeur Peter Reesink (links) en Michiel Struijk van CGI zien de flexibele schil van reservisten in de toekomst groter worden.

rond bijvoorbeeld planning van inzet en training. Tegelijkertijd moeten bedrijven er beleid op maken zodat het zijn van reservist wordt gefaciliteerd. Hoe zit het met aspecten als arbeidsvoorwaarden en pensioen?”

De reservist die nu graag een vlekkenpak of uniform wil aantrekken moet zelf op zoek. Defensie op zijn beurt zoekt ook zelf gericht naar mensen. Mooi voorbeeld is een aantal chirurgen uit academische ziekenhuizen die op afroep beschikbaar zijn bij mis-sies. In het bij elkaar brengen van vraag (Defensie) en aanbod (bedrijven) is wellicht een mooie taak

weggelegd voor de NIDV. “De organisatie zit als een spin in het web tussen de krijgsmacht en het bedrijfsleven. Ze kennen dus beide partijen”, vindt Struijk. “Daarnaast is het cruciaal dat Defensie één behoeftstelling formuleert en dat de uitvoering op één plek binnen Defensie samenkomt, zodat er één loket is voor het bedrijfsleven.”

Genie

“We zoeken verbindingen met bedrijven om gezamenlijk gebruik te maken van personeel, maar ook van materieel.” Reesink noemt de Genie als voorbeeld. “De bouwmachines, kranen en ander groot materieel van de Genie worden niet altijd gebruikt. We kunnen dat heel goed delen met bouwbedrijven en zo *smart operator* worden. Ik zie daar goede mogelijkheden. Over vijf jaar hebben we veel intensiever verbindingen met organisaties.”

De Tweede Kamer droeg eerder dit jaar Defensie op om een plan te maken voor de implementatie van een *Total Force Concept*. Volgens Reesink komt dat plan voor 1 januari 2017 naar de Kamer. “De boodschap zal zijn: de taken van Defensie worden breder in de maatschappij verankerd. Defensie, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties werken veel meer samen. Reservisten vormen daarvoor de eerste kern.” ■

Tour de France digitaal volgen

Er bestaat geen twijfel over dat digitale technologieën de verwachtingen van de kijkbeleving van de sport vandaag de dag verandert.

Tekst: Yvonne Jansen (Dimension Data)

De Franse mediagroep *Amaury Sport Organisation* (ASO) voert een groot aantal sportevenementen wereldwijd, waaronder professionele wielervedstrijden zoals de *Tour de France* en *La Vuelta*. Bij andere sporten wordt al gebruik gemaakt van digitale technologieën en innovatieve manieren om het publiek bij de sport te betrekken. Fans hebben toegang tot digitale platforms vanaf meerdere apparaten en kunnen live leader boards, dashboard camera's, interactieve forums en circuitgidsen bekijken.

Met dit in gedachten erkende de ASO dat ze digitale technologie moest omarmen om te voldoen aan de hogere verwachtingen van fans, sportcommentatoren en de media die de Tour volgen. Ze ging op zoek naar manieren om het evenement aantrekkelijker en spannender te maken voor de wielersfans langs de route, alsook voor degenen die de race op televisie of online volgen.

Om een rijkere ervaring te leveren aan de miljarden Tour-fans wereldwijd, wilde ASO een bredere toegang tot en een grotere nauwkeurigheid van de bestaande gegevens, evenals het delen van de individuele locatie en snelheid van de wielrenners met het televisiepubliek en degenen die de race op *social media* en andere digitale platforms volgen.

Relatie

In 2015 is Dimension Data een vijfjarige reis als officiële technologie partner begonnen om de ambitie van ASO te versnellen. De eerste innovatie werd geleverd gedurende de Tour de France van 2015, waarbij Dimension Data het technische bereik van het project heeft gedefinieerd en een *analytics*-platform van wereldklasse heeft gebouwd in slechts vier maanden.

Deze *real-time data analytics*-oplossing deed een beroep op de kennis van Dimension Data over transformatie technologieën, zoals *digital*, *cloud*, *mobiliteit* en *security*. Daarnaast is er gebruik gemaakt van flexibele ontwikkelingsmethoden en van technologieën die snelheid en flexibiliteit mogelijk maken – in het bijzonder het wereldwijde cloudplatform van Dimension Data.

Gedurende de live-wedstrijd worden de *real-time* gegevens gestreamd naar de omroeporganisaties voor gebruik in live tv-grafieken. Ook is er een *live-tracking* website gebouwd die commentatoren, de media en de fans de mogelijkheid biedt om de individuele wielrenners te volgen. Inzichten over de gegevens worden op *social media* gepubliceerd.

Datacenter

Het 'zenuwcentrum' van de oplossing voor de ASO is een rijdend datacenter, de zogenaamde *Big Data Truck*. Hier vindt de *real-time* verwerking en *processing* van data plaats, waarna het naar de cloud gaat voor opslag en real-time distributie naar de omroeporganisaties, commentatoren of website. Elke dag van de Tour wordt deze truck naar de technische zone bij de finish van de nieuwe etappe gereden.

De oplossing verandert vaak en wordt vele malen verfijnd gedurende de Tour. Om optimale prestaties te garanderen werkt het team, dat ter plekke bij de Tour aanwezig is, samen met *supportteams* wereldwijd via *live video* chat en andere *collaboration* tools. Dit maakt het mogelijk om de oplossing te benaderen als een 24-uurs ontwikkel- en testomgeving die elke etappe aangepast kan worden. Het technische team heeft alle potentiële risico's geïdentificeerd en heeft gedetailleerde technologie-backup-plannen.

Wielervedstrijden zijn dynamisch van aard: de ene dag fietsen de wielrenners door steden. De volgende dag gaan ze door de bergen, met onvoorspelbare weersomstandigheden en passen zij hun team-

strategieën aan. Het is een evenement waar van alles kan gebeuren en dat doet het ook. Gedurende een enorme valpartij met hoge snelheid bleek het *analytics*-platform robuust genoeg om de pieken in *data-feeds* aan te kunnen.

Aspect

Met deze oplossing heeft de ASO koersgegevens aan 3,5 miljard televisiekijkers kunnen tonen. De *live-tracking* website, gecombineerd met *live* datarapportage via social media is doorgedrongen tot bijna ieder aspect van de ervaring van de fans, van *online* platforms tot *social media* en televisie-uitzendingen.

Voor de ASO was het niet nodig om grote *capex*-investeringen te doen in technologie. Dimension Data's oplossing is op cloud gebaseerd waardoor de ASO niet met een grote hoeveelheid *assets* achterbleef na afloop van de race. De oplossing is simpelweg op '*hibernate*' gezet totdat de volgende race van start gaat. ■

www.dimensiondata.com/tourdefrance

Het 'zenuwcentrum' van de oplossing voor de ASO is een rijdend datacenter, de zogenaamde *Big Data Truck*. Hier vindt de *real-time* verwerking en *processing* van data plaats.

Foto: Dimension Data

Voor de eerste keer wordt dit jaar de Jan Gmelich Meijlingprijs uitgereikt. De prijs gaat naar de beste scriptie op het gebied van Defensie en/of Veiligheid (in de publieke sector).

Zes inzendingen voor JGM-prijs

Tekst: Anne Brockherde

De Jan Gmelich Meijling-prijs is vernoemd naar drs. J. C. Gmelich Meijling, marineman, oud-burgemeester van Castricum en Den Helder en staatssecretaris van Defensie van 1994 tot 1998. Hij was van 2005 tot 2012 voorzitter van de NIDV.

en veiligheid hebben. Een jury onder voorzitterschap van de plaatsvervangend Commandant der Strijdkrachten, viceadmiraal Rob Bauer, zal de winnaar vaststellen.

De winnaar wordt bekendgemaakt tijdens het NIDV Symposium in Rotterdam op 17 november. Hij of zij ontvangt een premie van 2500 euro. Mogelijk is daarnaast een waardering in natura, bijvoorbeeld een praktijkdag bij één van de uitvoerende diensten.

Talenten

De huidige ontwikkelingen in Nederland maar ook daarbuiten vragen om innovatieve oplossingen op alle gebieden. Met de prijs beoogt de NIDV jonge talenten aan universiteiten verder te stimuleren in hun ontwikkeling. Studenten aan academische instituten dragen voortdurend bij aan innovaties die een voorwaarde voor de groei in de Defensie- en Veiligheidsindustrie (DVI) zijn.

Niet voor niets wordt er overal binnen de industrie maar ook binnen de overheid benadrukt dat innovatie cruciaal is om de huidige ontwikkelingen bij te benen. Het is de sleutel om de uitdagingen tegemoet te treden waar de Defensie- en Veiligheidsindustrie voor staat. Daarnaast draagt het bij aan behoud van de uitstekende positie die de Nederlandse industrie bij haar Nederlandse en buitenlandse opdrachtgevers heeft. Niet alleen maar de industrie maar ook organisaties als de krijgsmacht, politie, brandweer en kustwacht in binnen- en buitenland willen gebruik maken van de kansen die innovatie met zich meebrengt.

Voor de DVI zijn externe contacten met academische instituten essentieel om die nieuwe technologieën te ontwikkelen die tot innovaties leiden. De bij de NIDV aangesloten bedrijven prijzen zich gelukkig met de vele en langdurige contacten met de instituten in Nederland. Een veilig Nederland maar ook een veilig optreden daarbuiten kan zo bewerkstelligd worden. ■

Link

Zes instituten hebben scripties met tal van verschillende onderwerpen ingezonden die wél steeds een link met innovatie op het gebied van defensie

Foto: Georges Hoebrechts

Zes instituten hebben scripties met tal van verschillende onderwerpen ingezonden die wél steeds een link met innovatie op het gebied van defensie en veiligheid hebben.

De Nederlandse Defensie Academie, de Politie Academie, de Brandweer Academie en in Nederland gevestigde faculteiten van hoger onderwijsinstellingen en universiteiten mochten tot 1 oktober per onderwijsinstituut één nominatie doen. De scriptie moest een academisch niveau met betrekking tot opzet en aanpak van het onderzoek hebben. Het was daarnaast belangrijk dat de scriptie een herkenbare bijdrage aan de problematiek binnen het publieke domein van defensie en veiligheid levert.

De uitkomsten van de scriptie zullen leiden tot meerwaarde die bijdragen aan het verbeteren van de inzet van de publieke defensie- en veiligheidsorganisaties. Hierbij gaat het om productinnovaties, bedrijfsprocesinnovaties of marketinginnovaties. Tevens zal de scriptie vernieuwend binnen de eigen organisatie, het werkveld, branche of markt zijn.

Vertrouwen in toekomst Onderzeedienst

Nederlandse bedrijven die betrokken zijn bij het onderhoud van Zr. Ms. Zeeleeuw hebben er vertrouwen in dat de onderzeeboot weer tien jaar vooruit kan.

Het Dutch Underwater Knowledge Center (DUKC), verbonden met het NIDV platform Nederlands Marinebouw Cluster, feliciteert Defensie en de Koninklijke Marine met de succesvolle eerste vaarperiode van Zr. Ms. Zeeleeuw. De onderzeeboot heeft als eerste van de vier Nederlandse onderzeeboten een ingrijpend onderhoud ondergaan in het kader van het Instandhoudingprogramma Walrusklasse.

De beschikbaarheid van de onderzeeboot voor de Koninklijke Marine is tot 2026 zeker gesteld en er

zijn diverse operationele capaciteiten en systemen aangepast aan de huidige tijd waarmee is gegarandeerd dat Nederland haar alom gewaardeerde internationale positie op het gebied van onderzeeboten zal kunnen consolideren.

Hierin hebben deelnemers van DUKC een belangrijke rol gehad. Dat gebeurde in nauwe samenwerking tussen DUKC-deelnemers onderling en met de Defensie Materieel Organisatie (DMO) en de Directie Materiële Instandhouding (DMI) van het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK). ■

Zr. Ms. Zeeleeuw heeft als eerste van de vier Nederlandse onderzeeboten een ingrijpend onderhoud ondergaan in het kader van het Instandhoudingprogramma Walrusklasse. Een van de eerste vaarten van de vernieuwde Zeeleeuw was in september 2016 voor de kust van Noorwegen.

Foto: Mediacentrum Defensie.

Leidt voorkennis bij aanbestedingen tot uitsluiting?

Om de integriteit bij aanbestedingen te waarborgen is het essentieel dat de scheiding van belangen voldoende wordt gewaarborgd.

Tekst: Frank Eradus

Met name aan de voorkant van aanbestedingsprocedures ligt het risico van ontoelaatbare belangenverstrengeling op de loer. Aanbestedende diensten zijn nogal eens terughoudend bij het inschakelen van de markt of het houden van marktconsultaties.

De vraag is hoe ontoelaatbare belangenverstrengeling kan worden vermeden en de bij de markt aanwezige, voor het project relevante benodigde kennis, toch kan worden benut zonder dat dit tot uitsluiting van deelname van potentiële gegadigden hoeft te leiden.

Uitvraag

Bij complexe opgaven is er bij aanbestedende diensten nogal eens behoefte om de specifieke kennis of vaardigheden van marktpartijen in te zetten om te komen tot de juiste uitvraag met bijbehorende vraagspecificaties. Betrokkenheid van marktpartijen bij de voorbereiding bijvoorbeeld door het doen van bepaald onderzoek kan echter leiden tot ontoelaatbare belangenverstrengeling door voorkennis ten opzichte van de concurrentie.

Ook kan er onder omstandigheden sprake zijn van ontoelaatbare belangenverstrengeling bijvoorbeeld

als een marktpartij die zich inschrijft voor deelname aan de aanbesteding tevens wordt ingezet om de inschrijvingen te beoordelen. Beide situaties kunnen leiden tot concurrentievervalsing waardoor een aanbesteding kan mislukken.

Dienst

Een voorbeeld. Een partij wordt gevraagd om bij het opstellen van een vraagspecificatie de aanbestedende dienst te adviseren. Deze partij heeft als potentiële gegadigde aangegeven ook te willen meedingen naar de opdracht. Mag dat bedrijf nu worden uitgesloten van deelname aan de betreffende aanbestedingsprocedure?

Met het Fabricom-arrest heeft het Hof van Justitie EU (C-21/03, 3 maart 2005) bepaald dat het categorisch uitsluiten van dergelijke partijen niet is toegestaan wanneer de deelname geen gevaar voor de mededinging tussen de inschrijvers meebrengt. Men moet steeds in de gelegenheid worden gesteld om aan te tonen dat de opgedane (voor)kennis en ervaring in de concrete situatie niet leidt tot concurrentievervalsing. Slaagt men daar in, dan is uitsluiting niet toegestaan.

Inzetten van marktpartijen bij de voorbereiding van de aanbesteding is mogelijk zonder dat dit tot uitsluiting hoeft te leiden.

Mogelijkheid

Een andere situatie. Een persoon/bedrijf dat belast is geweest met onderzoek, proeven, de studie of de ontwikkeling van werken, leveringen of diensten, mag niet worden uitgesloten van mededinging naar een dergelijke overheidsopdracht, zonder dat hem de mogelijkheid is geboden om aan te tonen dat in de omstandigheden van het concrete geval de door hem opgedane kennis/ervaring de mededinging niet kan vervalsen.

Zo heeft het Gerechtshof 's-Gravenhage (ECLI:NL:GHSGR:2007:BC0036, 13 december 2007) in voorkomend geval bepaald dat de aanbestedende dienst de door een bedrijf opgedane voorkennis, die ook voor de andere gegadigden relevant was, aan alle geïnteresseerden kenbaar diende te maken om concurrentievervalsing zoveel mogelijk tegen te gaan.

Maatregelen

Het bedrijf kan als gegadigde inschrijven, maar dient wel tijdig de nodige maatregelen te hebben genomen. Zo dienen medewerkers die betrokken zijn geweest bij de voorbereiding van de aanbesteding te worden afgeschermd door een belangenbe-

schermingsplan. De kennis van de betreffende medewerkers mag dus niet beschikbaar zijn voor de gegadigde zelf.

Ook het houden van marktconsultaties, waarbij marktpartijen vrijblijvend de mogelijkheid wordt geboden om mee te denken over de mogelijke scope of omtrent ideeën voor oplossingsrichtingen van projecten, hoeft niet te leiden tot ontoelaatbare belangenverstrengeling mits de integriteit door een heldere scheiding van belangen wordt gewaarborgd.

Uit het voorgaande blijkt dat het inzetten van marktpartijen bij de voorbereiding van de aanbesteding mogelijk is zonder dat dit tot uitsluiting hoeft te leiden. Voorwaarde is steeds dat ontoelaatbare belangenverstrengeling en voorkennis op zorgvuldige en transparante wijze dient te worden voorkomen door het vooraf nemen en kenbaar maken van de juiste maatregelen bij de inrichting van de aanbestedingsprocedure. ■

De auteur is advocaat bij Van Diepen Van der Kroef.

www.vandiepen.com

Programma en plattegrond in App

Internationalisering thema Symposium

“Internationalisering van Defensie en Veiligheid” is het thema van het NIDV Symposium 2016 op 17 november in Ahoy Rotterdam.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

Ahoy in Rotterdam vol met militairen, politici en topmensen van bedrijven uit de defensie- en veiligheidssector; dat gebeurt eigenlijk maar één keer per jaar tijdens het Symposium van de stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV).

Tijdens het Symposium in de ochtend maken de volgende sprekers hun opwachting:

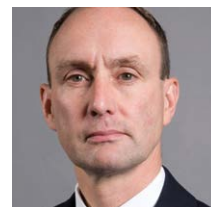
*Drs. Hans de Boer,
voorzitter VNO/NCW*

*Mr. Fred Teeven, lid van
de Tweede Kamer der
Staten-Generaal voor
de VVD*

*Prof. mr. Wim van de Donk,
commissaris van de Koning
in Noord-Brabant*

*Viceadmiraal dr. Arie Jan
de Waard, directeur van de
Defensie Materieel
Organisatie*

De NIDV behartigt de belangen van haar 180 deelnemers. Zij is opgericht door de ministeries van Defensie, Economische Zaken, Buitenlandse Zaken en enkele defensiebedrijven. In het vorige decennium is de doelgroep verbreed naar bedrijven die in de (civiele) veiligheidsector werkzaam zijn. Op donderdag 17 november staat voor de 28^e keer het complete veiligheidsdomein op de mat. De Tentoonstelling telt ruim 130 bedrijven die zijn verdeeld over drie hallen. Hoofdsponsor is dit jaar TenCate.

Trade Summit

Op 15 en 16 november vindt er voorafgaand aan het jaarlijkse NIDV Symposium de Aerospace and Defense International Trade Summit plaats in Rotterdam.

De NIDV heeft samen met de *US Commercial Services* dit evenement in het Worldhotel Wings opgezet. Deelname staat open voor alle NIDV deelnemers en geïnteresseerde partijen.

Op het programma staan ondermeer presentaties van Maxime Verhagen, speciale gezant Nederland voor de F-35 en Karla Peijs, bestuursvoorzitter NIDV. Het ligt in de bedoeling om belangrijke internationale spelers in te delen in het sprekersdeel van het programma. Na de presentaties kunnen bedrijven met elkaar praten over mogelijkheden tot samenwerking.

Moderator van het symposium is generaal-majoor bd. drs. Pieter Cobelens, oud-directeur van de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst. 's Middags zijn er vier interessante parallelsessies met als onderwerpen:

- 1) het samenwerkingsprogramma van de Koninklijke Landmacht met de industrie *Land Maintenance Initiative*
- 2) Brand- en averijbestrijding aan boord van nieuwe marineschepen
- 3) Beveiliging Schiphol
- 4) Het TenCate ABDSTTM active blast counter-measure system.

App

Om de dienstverlening aan bezoekers en standhouders en de symposiumbeleving te optimaliseren biedt de NIDV ook dit jaar de NIDV App aan. Na te zijn geïnstalleerd op smartphone of tablet geeft de Symposium App toegang tot alle relevante informatie over het NIDV symposium en de tentoonstelling. Met de App kan het programma van de dag worden geraadpleegd, evenals de lijsten standhouders, sprekers en deelnemers. Ook een plattegrond van de beursvloer is beschikbaar. De App wordt gebruikt om standhouders en bezoekers op de hoogte te houden van het laatste nieuws en te informeren over eventuele belangrijke wijzigingen in het programma.

De NIDV App met daarin de Symposium App kan worden gedownload vanuit de Apple en Google App-stores. ■

Foto: Georges Hoebrechts

Op donderdag 17 november staat voor de 28^e keer het complete veiligheidsdomein op de mat in Ahoy Rotterdam.

Veiligheid niet langer sluitpost

Steeds meer politieke partijen zijn het erover eens dat veiligheid niet langer meer sluitpost mag zijn op de **Rijksbegroting**. De situatie om eens heen vergt dat de budgetten voor zowel de krijgsmacht als politie substantieel én reëel worden verhoogd. Ook in het NIDV-manifest **“SAMEN DOEN; Defensie en politie versterken door inschakeling bedrijfsleven, kennisinstellingen en universiteiten”** worden de politieke partijen hiertoe opgeroepen. Na jaren van innen van het vredesdividend, is de periode van investeren aangebroken!

Het NIDV-bureau organiseert regelmatig sessies voor de deelnemers uit het **Midden- en Kleinbedrijf**. Zo zijn inmiddels twee regiobijeenkomsten gehouden van de directeur DMO. Een tiental MKB'ers krijgt dan de gelegenheid zich te presenteren en nadere uitleg te geven waar het bedrijf voor staat. Ook vertegenwoordigers van de Politie en het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) zijn hierbij betrokken. In december wordt de derde bijeenkomst gehouden.

Het **NIDV Symposium** op 17 november in Ahoy is ook voor het MKB niet meer weg te denken. Inmiddels is er veel internationale belangstelling. De Politie en het IFV / Brandweer zijn met een eigen stand aanwezig. Een extra activiteit is dit jaar de Aerospace and Defense International Trade Summit op 16 november op vliegveld Rotterdam/Den Haag (www.intltrad summit.com). Ook hier kan het MKB uitgebreid contacten leggen.

Van belang voor onze exporterende MKB'ers zijn de sessies die de NIDV organiseert over exportregulering. De laatste is in september gehouden, waarbij een vertegenwoordiger van de Amerikaanse regering inging op de gewijzigde Amerikaanse militaire exportregels. Binnenkort is er een sessie over intellectueel eigendom, waarover de contactpersonen van de bedrijven worden ingelicht.

De NIDV is blij dat het behoeftestellingsdocument (A-brief) voor de vervanging van de **onderzeebootcapaciteit** voor de zomer naar de Tweede Kamer

is gezonden. Zoals meermalen gecommuniceerd, vindt de NIDV dat dit project, én de projecten voor de vervanging van de M-fregatten en mijnenbestrijdingscapaciteit, zo snel mogelijk moeten worden opgepakt. De Koninklijke Marine loopt een steeds grotere achterstand op het internationale speelveld, zo laat ook de top van de marine herhaaldelijk weten.

De conclusie wordt steeds duidelijker dat **“richtlijn 81”**, die de publieke veiligheidsdiensten verplicht defensie- en veiligheidsopdrachten Europees aan te besteden, niet leidt tot meer grensoverschrijdende inzet van bedrijven. Vooral de bedrijven in de grotere Europese lidstaten houden hun leveranciersketen nationaal. Dat betekent voor de kleinere landen die steeds meer Europees aanbesteden, een ongunstiger wordend level playing field. Samen met de ministeries van Defensie en Economische Zaken werkt de NIDV aan mogelijkheden om ook de bedrijven uit de kleine lidstaten in die internationale leveranciersketen een betere plaats te geven.

Tijdens het NIDV Symposium op 17 november wordt de Jan Gmelich Meijling-scriptieprijs voor de eerste keer uitgereikt. De prijs is door het NIDV-bestuur ingesteld om de band tussen industrie, kennisinstellingen en de overheid verder uit te bouwen. Nazaten van de vorige voorzitter van de NIDV zullen de prijs uitreiken.

Tenslotte ben ik blij dat het NIDV-bureau twee nieuwe medewerkers kent: Anne Brockherde, adviseur politiek, communicatie en projecten, én Maarten Lutje Schipholt, business development manager marine.

Missie

De stichting NIDV bevordert de duurzame positionering van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (NL-DVI) bij nationale/internationale (overheids)opdrachten en bij (inter-)nationale leveranciersketens. De NL-DVI staat voor de hoogste kwaliteit en doelmatigheid van materieel, diensten en toepassingsgerichte kennis. De NIDV is de strategische partner van de overheid op het gebied van defensie en veiligheid en spil in de samenwerking in de gouden driehoek van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. ■

Samen Doen

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2017 heeft de NIDV het manifest Samen Doen uitgegeven.

In het manifest geeft de NIDV aan hoe Defensie en Politie te versterken door inschakeling van bedrijfsleven, kennisinstellingen en universiteiten. Zo kan nationale veiligheid niet zonder een nationale industrie en kennisinfrastructuur. Dat is van strategisch belang voor zowel de politie, de krijgsmacht als de economie. Het gaat om het verder uitbouwen van technologische kennis, de bescherming van gevoelige informatie en ondersteuning van de veiligheidsdiensten. De verkleinde krijgsmacht en de Nationale Politie moeten kunnen rekenen op het bedrijfsleven, de toepassingsgerichte kennisinstellingen en universiteiten, kortweg de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (DVI).

Het manifest Samen Doen is te downloaden van de site van de NIDV: www.nidv.eu

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)
Prinsessegracht 19
2514 AP Den Haag
T: (070) 364 48 07
F: (070) 365 69 33
E: info@nidv.eu
www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt enkele malen per jaar

Eindredactie Riekelt Pasterkamp

Abonnementen Deelnemers en medewerkers bij de overheid ontvangen dit blad gratis

Advertentieverkoop Stichting NIDV, Mevrouw S. Sahadew Lall

Telefoon (070) 364 48 07

Vormgeving en druk Veenman+

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave, mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

NIDV Kernteam

Mr. R. C. Nulkes, Directeur – **P. Huis in 't Veld**, Manager

Business Development Luchtmacht, secretaris NIFARP –

Mr. R.H. van Dort, Voorzitter C2TP-platform, Manager Business

Development ICT, Marechaussee – **Ing. G. Seevinck MSc**,

manager Business Development Landmacht – **Ir. M.G. Lutje**

Schipholt, Manager Business Development Marine – **Mevr. S.**

Sahadew Lall, Manager – **Mevr. L.G.D. Mayer**, Secretaresse –

Mevr. N.M. Rosbergen, secretaresse.

NIDV Supportteam

KTZ b.d. Marcel Hendriks Vettehen, Adviseur Marine en

Energie – **Kol b.d. J. Zijlstra**, Adviseur Luchtmacht –

J. Jansen, adviseur NAVO – **D. Visser**, adviseur Veiligheid –

A. Brockherde, adviseur politiek, communicatie & projecten.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

Mw. drs. K.M.H. Peijs, voorzitter – **J.H.N. van Ameijden**,

Damen Schelde Naval Shipbuilding – **Ir. G.J. Edelin**,

Thales Nederland – **Ir. H. Büthker**, Fokker Aerostructures

– **drs. J.G.P. Taams**, Atos – **VADM b.d. W. Nagtegaal**,

TNO – **D. Mackintosh**, Bayards Aluminium Constructies

– **M.R. Brinkman**, Airborne Composites – **W. Tijsterman**,

Contour Advanced Systems – **C. Haarmeijer**, Re-lion –

S. Miegies, CityGis

Making a difference in the line of duty

Gevechtstroepen hebben de beste en meest geavanceerde bescherming nodig. Tactieken van terroristen veroorzaken niet alleen veel slachtoffers, maar hebben ook impact op militaire operaties en logistiek.

Het TenCate ABDS™ active blast countermeasure systeem is een innovatieve beschermingsoplossing tegen tal van *Improvised Explosive Devices*. Deze actieve voertuigbescherming gaat effectief de verwoestende effecten van IED's tegen door vermindering van de opwaartse versnelling van het voertuig en behoud van de rompstructuur. Dit systeem is onderdeel van totaaloplossingen waarmee TenCate het verschil wil maken in de bescherming van militairen.

www.tencateadvancedarmour.com

 TENCATE